

Sygn. akt VII U 428/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: Ewa Sęk

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2015 r. w Warszawie

sprawy K. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania K. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 5 lutego 2015 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

K. M. w dniu 20 lutego 2015r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 5 lutego 2015r., znak: (...), odmawiającej prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że spełnia wszystkie przesłanki uprawniające do nabycia prawa do emerytury pomostowej wymienione w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Jednocześnie podniósł, że emerytura pomostowa przysługuje także osobie, która po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, jeżeli osoba ta posiada na dzień 1 stycznia 2009r. wymagany do emerytury pomostowej okres pracy w szczególnych warunkach, wymienionej w załączniku nr 1 do ustawy lub pracy o szczególnym charakterze wymienionej w załączniku nr 2 do ustawy, a ponadto ukończony wiek uprawniający do emerytury pomostowej i osiągnięty okres składkowy i nieskładkowy co najmniej 25 lat. K. M. wskazał, że w jego przypadku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął za udowodnione okresy nieskładkowe w wymiarze 5 lat, 2 miesiące i 26 dni, okresy składkowe w wymiarze 32 lat, 4 miesiące i 8 dni, tj. łączny staż sumaryczny w wymiarze 37 lat, 7 miesięcy i 4 dni. Ubezpieczony podał również, że ma ukończony 60 rok życia i posiada w myśl art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych staż w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w wymiarze 21 lat, 8 miesięcy i 20 dni. W związku z tym udowodnił na dzień 1 stycznia 2009r. co najmniej 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Tym samym spełnia wszystkie przesłanki wymagane do nabycia wnioskowanego świadczenia. Dodatkowo, ubezpieczony odnosząc się do świadectwa pracy wystawionego

przez zakład pracy (...) S.A. w W. wskazał, że jest ono zgodne z ustawą (odwołanie od decyzji ZUS z dnia 5 lutego 2015r., znak: (...), k. 2-2v a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 5 lutego 2015r., znak: (...), odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ nie udowodnił wykonywania po dniu 31 grudnia 2008r. pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze wymienionej w nowych wykazach prac. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, brak jest również podstaw prawnych do przyznania prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 wskazanej ustawy, ponieważ wnioskodawca na dzień 1 stycznia 2009r. nie udowodnił co najmniej 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienionej w nowych wykazach prac. Jego ogólny staż pracy wyniósł 37 lat, 7 miesięcy i 4 dni. W dniu 7 stycznia 2015r. ukończył wiek emerytalny 60 lat i nie pozostaje w zatrudnieniu. Udowodnił również wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w wysokości 21 lat, 8 miesięcy i 20 dni, w tym wykonywanie takiej pracy przez 1 stycznia 1999r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia od dnia 9 sierpnia 1976r. do dnia 30 czerwca 1978r. w (...) S.A. w W. na stanowisku montera – konserwatora urządzeń telekomunikacyjnych, a następnie urządzeń radiokomunikacyjnych oraz okresy od dnia 3 września 1984r. do dnia 31 października 1987r., od dnia 21 stycznia 1988r. do dnia 10 lipca 1988r. oraz od dnia 17 lipca 1988r. do dnia 31 grudnia 2008r. w (...) S.A. w W. na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, tj. łącznie w wysokości 21 lat, 8 miesięcy i 20 dni.

Organ rentowy uzasadniając swoje stanowisko w sprawie przytoczył wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 lutego 2014r. wydany w sprawie o sygn. akt III AUa 1045/13 (opubl. Lex nr 1439028), zgodnie z którym warunkiem skutecznego nabycia emerytury pomostowej w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych jest legitymowanie się określonym stażem w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze (w rozumieniu tej ustawy lub przepisów dotychczasowych) oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. po dniu 1 stycznia 2009r. Jeżeli osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i z tego względu posiada jedynie staż pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, to może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres pracy) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu obecnie obowiązujących przepisów (art. 3 ust.

1 ustawy o emeryturach pomostowych) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 tej ustawy). Innymi słowy, brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej takiemu ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być traktowany w ten sposób.

Wobec powyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżoną decyzją odmówił K. M. prawa do emerytury pomostowej i uznał, że odwołanie od w/w decyzji jako bezzasadne powinno podlegać oddaleniu (odpowiedź na odwołanie z dnia 18 marca 2015r., k. 3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. M. ur. (...), w okresie od dnia 18 sierpnia 1975r. do dnia 19 czerwca 1976r. był zatrudniony w Zakładach (...) w W. na stanowisku referenta technicznego (świadcstwo pracy, t. I, k. 11-12 a.r., t. II a.r.). W trakcie tego zatrudnienia, tj. w okresie od dnia 25 października 1975r. do dnia 24 kwietnia 1976r., odbywał zasadniczą służbę wojskową (zaświadczenie z Wojskowej Komendy Uzupełnień Nr (...) z dnia 13 listopada 2002r., t. II a.r.).

Następnie w okresie od dnia 9 sierpnia 1976r. do dnia 30 czerwca 1978r. ubezpieczonemu powierzono stanowisko elektromontera urządzeń telekomunikacyjnych

i montera urządzeń radiowych w (...) Zakładach (...)

w W.. W tym zakładzie pracy zakres jego zadań ograniczony był do konserwacji linii radiowęzłowych, linii napowietrznych oraz w pomieszczeniach produkcyjnych. Do jego obowiązków należała naprawa linii telefonicznych oraz sprzętu radiowego, telefonicznego, elektrycznego (w różnych działach zakładu pracy) (świadcstwo pracy, t. I, k. 13-14 a.r., t. II a.r., zeznania K. M., płyta CD, k. 23 a.s.).

Zakład pracy, tj. (...) Zakłady (...) w W.,

w dniu 21 marca 2014r. wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy

w szczególnych warunkach, w którym zaświadczył, że K. M. był zatrudniony od dnia 9 sierpnia 1976r. do dnia 30 czerwca 1978r. i w tym okresie:

- od dnia 9 sierpnia 1976r. do dnia 31 października 1976r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w transporcie i łączności – montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych na stanowisku elektromonter urządzeń telekomunikacyjnych - charakter wykonywanej pracy na tym stanowisku odpowiada stanowisku wymienionemu w wykazie A, dział VIII, poz. 20 pkt 3 jako monter – konserwator urządzeń telekomunikacyjnych;

- od dnia 1 listopada 1976r. do dnia 30 czerwca 1978r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w transporcie i łączności – montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych na stanowisku monter urządzeń radiowych – charakter wykonywanej pracy na tym stanowisku odpowiada stanowisku wymienionemu w wykazie A, dział VIII, poz. 20 pkt 4 jako monter – konserwator urządzeń radiokomunikacyjnych, na podstawie zarządzenia nr 07 Ministra Przemysłu Chemicznego

i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego

i lekkiego oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43) (świadcstwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach

z dnia 21 marca 2014r., t. I, k. 15 a.r.).

W okresie od dnia 21 września 1978r. do dnia 11 lutego 1979r. K. M. był zatrudniony jako maszynista stacji pomp wodociągowych w (...) w (...) W. – Rejon N. (świadcstwo pracy, t. I, k. 17-18 a.r., t. II a.r., zaświadczenie z dnia 3 grudnia 2002r., t. II a.r., zaświadczenie

o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, t. II a.r., zaświadczenie z dnia 2 listopada 2005r., t. II a.r.).

W trakcie zatrudnienia otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych (karty wynagrodzeń, załączniki do pisma procesowego z dnia 12 maja 2015r., k. 15 a.s.).

W kolejnym okresie, tj. od dnia 26 lutego 1979r. do dnia 19 marca 1984r., ubezpieczony pracował w Spółdzielni Pracy (...) w L., gdzie zajmował:

- od dnia 26 lutego 1979r. do dnia 7 listopada 1979r. stanowisko montera urządzeń elektronicznych;

- od dnia 8 listopada 1979r. do dnia 31 sierpnia 1980r. stanowisko brygadzysty brygady transformatorów;

- od dnia 1 września 1980r. do dnia 12 stycznia 1984r. stanowisko brygadzysty – rozdzielcy (świadcstwo pracy, t. I, k. 19-20 a.r., t. II a.r.).

Następnie w okresie od dnia 15 maja 1984r. do dnia 23 sierpnia 1984r. ubezpieczony był zatrudniony jako monter elektronik w Przedsiębiorstwie (...)

w L. (świadczenie pracy, t. I, k. 21-22 a.r., t. II a.r., zaświadczenie o zgłoszeniu do ubezpieczenia społecznego z dnia 17 października 2005r., t. II a.r.).

W okresie od dnia 3 września 1984r. do dnia 31 października 1987r. pracował w (...) w (...) W. jako elektromonter instalacji i urządzeń elektroenergetycznych (świadczenie pracy, t. I, k. 23-24 a.r., t. II a.r., akta osobowe, zaświadczenie z dnia 2 listopada 2005 r., t. II a.r.). Przez cały okres zatrudnienia w w/w zakładzie pracy ubezpieczony był elektromonterem urządzeń wysokiego napięcia. Praca polegała na obsłudze urządzeń o wysokim napięciu, wykonywaniu prac remontowych, oświetlenia, kładzeniu instalacji – także w samodzielnie wykonywanych wykopach. Jednocześnie podczas dyżurów (przez kilka lat) wykonywał przeglądy w stacjach wysokiego napięcia. W okresie zatrudnienia w w/w zakładzie pracy przez cały czas wykonywał te same czynności. Przez kilka lat pracował w systemie zmianowym, w pełnym wymiarze czasu pracy. Dodatkowo swoje obowiązki pracownicze realizował w O. (na ściekach), gdzie również pracował przy obsłudze urządzeń o wysokim napięciu, czy też przy pracach remontowych urządzeń energetycznych (zeznania K. M., płyta CD, k. 23 a.s., akta osobowe). Otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych (karty wynagrodzeń, załączniki do pisma procesowego z dnia 12 maja 2015r., k. 15 a.s.).

Pracodawca, tj. (...) w (...) W., w dniu 6 czerwca 2014r. wystawił K. M. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym zaświadczył, że ubezpieczony był zatrudniony od dnia 3 września 1984r. do dnia 31 października 1987r. jako elektromonter urządzeń i aparatury elektronicznej i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych, zgodnie z wykazem A, dział II, poz. 1, zawartym w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr

9 MAGTİOS z dnia 1 lipca 1983r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Jednocześnie zaznaczono, że stanowisko elektromonter urządzeń i aparatury elektronicznej jest odpowiednikiem stanowiska elektromonter instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, wykazanego w dziale II, poz. 1 pkt 1 (świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 6 czerwca 2014r., t. I, k. 25 a.r., akta osobowe).

W okresie od dnia 6 stycznia 1988r. do dnia 19 stycznia 1988r. K. M. zajmował stanowisko elektronika w Fabryce (...) w W. (świadczenie pracy, t. I, k. 27-28 a.r., t. II a.r.). Następnie od dnia 21 stycznia 1988r. do dnia 31 grudnia 2013r. pracował na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, elektromontera urządzeń elektroenergetycznych i energetyka w (...) S.A., gdzie realizował takie czynności, jak w poprzednim okresie zatrudnienia u tego samego pracodawcy (świadczenie pracy, t. I, k. 29-30 a.r., akta osobowe, zaświadczenie z dnia 2 listopada 2005r., t. II a.r.). W trakcie zatrudnienia otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szkodliwych (karty wynagrodzeń, załączniki do pisma procesowego z dnia 12 maja 2015r., k. 15 a.s.).

(...) S.A. w dniu 28 kwietnia 2014r. wystawiło K. M. świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach potwierdzające, że ubezpieczony był zatrudniony w okresie od dnia 21 stycznia 1988r. do dnia 31 grudnia 2013r.:

- od dnia 21 stycznia 1988r. do dnia 10 lipca 1988r. jako elektromonter instalacji i urządzeń elektroenergetycznych;
- od dnia 17 lipca 1988r. do dnia 31 stycznia 1996r. jako elektromonter instalacji i urządzeń elektroenergetycznych;
- od dnia 1 lutego 1996r. do dnia 31 grudnia 2008r. jako elektromonter urządzeń elektroenergetycznych

i stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych (zgodnie z wykazem A, dział II, poz. 1 na stanowisku elektromonter instalacji i urządzeń elektroenergetycznych, zgodnie z wykazem A, dział II, poz. 1 pkt 1, zawartym w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 9 MAGTİOS z dnia 1 lipca 1983r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Jednocześnie

zaznaczono, że stanowisko elektromonter urządzeń i aparatury elektronicznej jest odpowiednikiem stanowiska elektromonter instalacji i urządzeń elektroenergetycznych wykazanego w dziale II, poz. 1 pkt 1, natomiast nazwa stanowiska pod względem rodzaju wykonywanej pracy i zakresu obowiązków odpowiada stanowisku wymienionemu w załączniku do zarządzenia resortowego (świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 28 kwietnia 2014r., t. I, k. 31-32 a.r., akta osobowe).

Z dniem 1 grudnia 2014 r. ubezpieczony został wyrejestrowany z ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek (...) (...) S.A. ((...)- wyrejestrowanie z ubezpieczeń, akta osobowe).

W dniu 19 grudnia 2014r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o emeryturę pomostową wraz z informacją dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych, świadectwami pracy, jak i świadectwami wykonywania pracy w szczególnych warunkach (wnioski wraz z załącznikami, t. I, k. 1-32 a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 5 lutego 2015r., znak: (...), odmówił K. M. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu wskazał, że ubezpieczony nie spełnił wszystkich warunków wynikających z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych, gdyż po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust.

1 i 3 ustawy. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że K. M. nie spełnia także przesłanek z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat w rozumieniu przepisów w/w ustawy. Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl art. 49 ustawy pomostowej nie zostały zaliczone okresy zatrudnienia od dnia 9 sierpnia 1976r. do dnia 30 czerwca 1978r., od dnia 3 września 1984r. do dnia

31 października 1987r. oraz od dnia 21 stycznia 1988r. do dnia 31 grudnia 2008r., gdyż pracodawca nie potwierdził, że w w/w okresach ubezpieczony wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych. Dodatkowo Zakład wskazał, że na podstawie dowodów dołączonych do wniosku organ rentowy przyjął za udowodnione okresy nieskładkowe w wymiarze 5 lat, 2 miesiące i 26 dni, okresy składkowe w wymiarze 32 lat, 4 miesiące i 8 dni, tj. łączny staż sumaryczny w wymiarze 37 lat, 7 miesięcy i 4 dni oraz staż w szczególnych warunkach w myśl art. 4 ustawy w wymiarze 21 lat, 8 miesięcy i 20 dni (decyzja ZUS z dnia 5 lutego 2015r., znak: (...), t. I, k. 45-46 a.r.). K. M. odwołał się od powyższej decyzji (odwołanie od decyzji ZUS z dnia 5 lutego 2015r., znak: (...), k. 2-2v a.s.).

W toku postępowania, postanowieniem z dnia 29 czerwca 2015r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu BHP celem ustalenia, czy praca K. M. w okresie od dnia 9 sierpnia 1976r. do dnia 30 czerwca 1978r. w (...) S.A. oraz od dnia 3 września 1984r. do dnia 31 października 1987r., od dnia 21 stycznia

1988r. do dnia 10 lipca 1988r. oraz od dnia 17 lipca 1988r. do dnia 31 grudnia 2008r.

w (...) S.A. była pracą w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze zgodnie z ustawą z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (protokół rozprawy z dnia 29 czerwca 2015r., k. 25 a.s.).

Biegły sądowy z zakresu BHP mgr J. P. w opinii z dnia 14 sierpnia 2015r. uznał, że w myśl przepisów ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku (wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy – art. 3 ust. 1). Z kolei prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się (wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy – art. 3 ust. 3). Po

przeanalizowaniu wykazów stanowiących załączniki 1 i 2 do ustawy biegły sądowy uznał, że prace K. M. w spornych okresach nie podlegają uznaniu jako prace w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych. Rodzaje prac wykonywane przez ubezpieczonego nie są wymienione ani w wykazie prac w szczególnych warunkach ani w wykazie prac o szczególnym charakterze stanowiącym odpowiednio załącznik 1 i 2 do wymienionej ustawy (opinia biegłego sądowego z zakresu BHP mgr J. P. z dnia 14 sierpnia 2015r., k. 30-34 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 8 września 2015r. K. M. zgłosił zarzuty do opinii biegłego sądowego z zakresu BHP, wskazując, że biegły nie wziął pod uwagę z jakich zarządzeń korzystały zakłady pracy wystawiając świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Zdaniem ubezpieczonego, wskazane przez zakłady pracy stanowiska pracy odpowiadają tym, które zostały wymienione w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych (pismo procesowe z dnia 8 września 2015r., k. 47-48 a.s.).

Postanowieniem z dnia 21 września 2015r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego sądowego z zakresu BHP celem ustalenia, czy prace realizowane przez K. M. w okresie od dnia 9 sierpnia 1976r. do dnia 30 czerwca 1978r. w (...) S.A. oraz w okresach od dnia 3 września 1984r. do dnia 31 października 1987r., od dnia 21 stycznia 1988r. do dnia 10 lipca 1988r. oraz od dnia 17 lipca 1988r. do dnia 31 grudnia 2008r. w (...) S.A. były pracami o szczególnym charakterze zgodnie z pkt 17 załącznika nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych bądź zgodnie z innymi punktami wskazanego załącznika (protokół rozprawy z dnia 21 września 2015r., k. 52 a.s.).

Biegły sądowy z zakresu BHP mgr J. P. w opinii uzupełniającej z dnia 26 października 2015r. wskazał, że z pkt 17 załącznika nr 2 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych wynikają „prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem”. Tak określony zapis rodzaju prac należy zdaniem biegłego sądowego rozumieć w ten sposób, że są to prace bezpośrednio związane z usuwaniem awarii oraz eksploatacją napowietrznych sieci elektroenergetycznych wysokich, średnich i odbiorczych napięć. Natomiast w tak pojmowanym rodzaju prac nie mieszczą się wykonywane przez K. M. w spornych okresach takie rodzaje prac jak:

- montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych;
- przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych wykonywane przy urządzeniach elektroenergetycznych nie będących napowietrznymi liniami sieci elektroenergetycznych wysokich, średnich i odbiorczych napięć oraz prace przy urządzeniach ciepłych.

W ocenie biegłego sądowego, ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, aby ubezpieczony wykonywał prace przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. Jednocześnie po przeanalizowaniu całego wykazu prac o szczególnym charakterze, stanowiącego załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, biegły sądowy stwierdził, że rodzaje prac wykonywane przez K. M. w spornych okresach nie są objęte tym wykazem.

Podsumowując wydaną opinię biegły sądowy J. P. podtrzymał opinię z dnia 14 sierpnia 2015r. i ponownie wskazał, że rodzaje prac wykonywanych przez ubezpieczonego w spornych okresach nie podlegają uznaniu jako prace w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (opinia uzupełniająca biegłego sądowego z zakresu BHP mgr J. P. z dnia 26 października 2015r., k. 60-63 a.s.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach osobowych i w aktach rentowych, jak również w oparciu o zeznania ubezpieczonego K. M. (płyta CD, k. 23 a.s.).

Dowody z dokumentów zostały ocenione jako wiarygodne, gdyż były spójne i korespondowały z osobowymi źródłami dowodowymi. Dodatkowo, strony, w tym organ rentowy, nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, zostały uwzględnione przy dokonywaniu ustaleń stanu faktycznego.

Sąd ocenił zeznania ubezpieczonego jako zasługujące na wiarę, gdyż były konkretne, spójne i zgodne ze zgromadzonymi przez Sąd dowodami z dokumentów.

Ustalając stan faktyczny Sąd uwzględnił także dwie opinie biegłego z zakresu BHP. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wniósł uwag do opinii biegłego, jednakże ubezpieczony w piśmie procesowym z dnia 8 września 2015r. zgłosił zastrzeżenia do opinii z dnia 14 sierpnia 2015r., a po wydaniu opinii uzupełniającej także i tę opinię zakwestionował na rozprawie w dniu 4 listopada 2015r.

Pomimo zastrzeżeń ubezpieczonego Sąd ocenił, że opinie biegłego charakteryzowały się wszechstronnością, szczegółowością i wydane zostały po wnikliwej analizie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – zarówno dokumentów, jak i zeznań

- a także przepisów prawa. Z tych przyczyn, które zostaną szczegółowo omówione w dalszej części, Sąd uwzględnił stanowisko, jakie wyraził biegły, tym bardziej, że w opinii uzupełniającej jasno, precyzyjnie i szczegółowo odpowiedział na wątpliwości ubezpieczonego oraz na pytanie postawione przez Sąd. Odwołał się przy tym do brzmienia przepisów oraz odniósł się do materiału dowodowego, jaki został zgromadzony w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 5 lutego 2015r., znak: (...), jako niezasadne nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawę prawną żądania ubezpieczonego stanowią przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008r., Nr 237, poz.1656), która ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania świadczenia do osób urodzonych po dniu 31 stycznia 1948r., które prace w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze rozpoczęły z dniem 1 stycznia 1999r. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach na wcześniejsze przejście na emeryturę, powinny zostać zaspokojone (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 2012r., II UK 164/11, OSNP 2013, nr 5-6, poz. 62 i z dnia 4 września 2012r., I UK 164/12, LEX nr 1284720).

Wskazany cel ustawy o emeryturach pomostowych realizują przepisy określające warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, w tym art. 4 i art. 49. W myśl pierwszego z nich, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5 – 12 przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art.

5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5. przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6. po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z powołanego unormowania wynika, że przy nabywaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie w/w przepisu uwzględnieniu podlegają przypadające przed dniem 1 stycznia 2009r. okresy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i art.

33 ustawy emerytalnej, jednakże dotyczy to wyłącznie sytuacji spełnienia przez wnioskodawcę wszystkich pozostałych przesłanek określonych w art. 4.

W rozpatrywanej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych stanął na stanowisku, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek wymienionych w art. 4 ustawy pomostowej, ponieważ nie przedstawił dokumentu potwierdzającego wykonywanie po dniu 31 grudnia 2008r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy.

Zdaniem Sądu powołane stanowisko organu rentowego było prawidłowe, ponieważ żadna z prac, które realizował K. M. po dniu 31 grudnia 2008r. nie była wykonywana w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczony tej okoliczności zresztą nie kwestionował, a w odwołaniu powoływał się na możliwość uzyskania emerytury pomostowej w oparciu o przepis art. 49 ustawy. Zgodnie z tym przepisem prawo do emerytury pomostowej przysługuje osobie, która:

1) po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Powołany przepis w miejsce warunku z art. 4 pkt 6 ustawy wprowadza wymaganie, aby wnioskodawca spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Oznacza to, że osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Taki pogląd wyraził Sąd Najwyższy między innymi w wyroku z dnia 4 grudnia 2013r. (II UK 159/13, Lex nr 1405231) i Sąd Okręgowy w pełni go podziela i aprobuje.

Stosownie do treści art. 3 ust. 1 powołanej ustawy za prace w szczególnych warunkach należy uznać prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą

z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku

emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Z kolei w myśl art. 3 ust. 3 ustawy, pracami o szczególnym charakterze są prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanej z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Analizując art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych wskazać należy, że K. M. nie spełnia wszystkich warunków do otrzymania emerytury pomostowej wskazanych w art. 4 w związku z art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych. Wprawdzie urodził się po 31 grudnia 1948r., osiągnął wiek 60 lat, ma okres składkowy i nieskładkowy przekraczający 25 lat (łącznie 37 lat, 7 miesięcy i 4 dni), a także przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w warunkach szczególnych według przepisu 32 i 33 ustawy o emeryturach pomostowych i rozwiązano z nim stosunek pracy. Na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych (1 stycznia 2009r.) nie legitymuje się jednak co najmniej 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy.

Organ rentowy w oparciu o przedłożone dokumenty ustalił staż ubezpieczonego w szczególnych warunkach w wymiarze 21 lat, 8 miesięcy i 20 dni. Uwzględnił do tego stażu okres zatrudnienia od dnia 9 sierpnia 1976r. do dnia 30 czerwca 1978r. w (...) S.A. w W. na stanowisku montera – konserwatora urządzeń telekomunikacyjnych, a następnie urządzeń radiokomunikacyjnych oraz okres zatrudnienia od dnia 3 września 1984r. do dnia 31 października 1987r., od dnia 21 stycznia 1988r. do dnia 10 lipca 1988r., jak i okres od dnia 17 lipca 1988r. do dnia 31 grudnia 2008r. w (...) S.A. w W. na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych. W ocenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, praca w w/w okresach nie została jednak wymieniona w wykazach 1 i 2 stanowiących załącznik do ustawy o emeryturach pomostowych.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że stanowisko organu rentowego było zasadne, ubezpieczony nie wykonywał bowiem żadnej pracy wymienionej w załączniku 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Prace na stanowisku montera – konserwatora urządzeń telekomunikacyjnych, a następnie urządzeń radiokomunikacyjnych w (...) S.A. w W., a także prace elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych w (...) S.A. w W., które w zeznaniach opisywał ubezpieczony, nie zostały wymienione jako prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przez ustawę o emeryturach pomostowych. Przy tym nie można zapominać, że prawo do emerytury pomostowej ma charakter szczególny w systemie emerytalnym i w związku z tym nie można interpretować rozszerzająco przepisów określających warunki nabycia świadczeń (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 marca 2014r., sygn. Akt III Aua 966/13).

Sąd oceniając, czy praca ubezpieczonego w spornych okresach została przewidziana w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, uwzględnił stanowisko wyrażone przez biegłego sądowego w wydanych opiniach. Biegły przeanalizował oba załączniki, w tym wnikliwie pkt 17 załącznika nr 2, który wskazuje „prace elektromonterów bezpośrednio przy usuwaniu awarii oraz eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem”. Tak określony zapis należy rozumieć w ten sposób, że chodzi o prace bezpośrednio związane z usuwaniem awarii oraz eksploatacją napowietrznych sieci elektroenergetycznych wysokich, średnich i odbiorczych napięć. W tak określonym zakresie nie mieści się, to czym zajmował się K. M. zarówno w (...) S.A., jak i w (...) S.A., a mianowicie: montaż, konserwacja i remont linii kablowych oraz telefonicznych linii napowietrznych, czy też prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych wykonywane przy urządzeniach elektroenergetycznych nie będących napowietrznymi liniami sieci elektroenergetycznych wysokich, średnich i odbiorczych napięć oraz prace przy urządzeniach ciepłych. Jak sam ubezpieczony przyznał zakres jego zadań w (...) S.A. ograniczony był do konserwacji linii radiowęzłowych, linii napowietrznych oraz w pomieszczeniach produkcyjnych. Dodatkowo naprawiał linie telefoniczne oraz sprzęt radiowy, telefoniczny, elektryczny (w różnych działach zakładu pracy), a praca ta nie była wykonywana w warunkach pod napięciem. Z kolei w (...) S.A. ubezpieczony wykonywał obsługę, prace remontowe urządzeń wysokiego napięcia, ale nie były to prace przy usuwaniu awarii i przy

eksploatacji napowietrznych sieci elektroenergetycznych w warunkach prac pod napięciem. We wskazanych zakładach ubezpieczony zajmował się pracą związaną z elektrycznością, w tym z wysokim napięciem, jednakże nie była to stała praca wykonywana na liniach napowietrznych, ani zawsze pod napięciem oraz praca przy usuwaniu awarii. Wykonywania takich prac ubezpieczony nie wykazał.

Praca, którą ubezpieczony wykonywał w spornych okresach była pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), ale nie była pracą o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Istotne jest także i to, że pracodawcy wydając ubezpieczonemu świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 21 marca 2014r. oraz z dnia 6 czerwca 2014r. nie potwierdzili, zgodnie z treścią art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, że ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze zgodnie z w/w ustawą.

W/w dokumenty, na jakie w toku postępowania powoływał się K. M., dotyczą wykonywania pracy w warunkach szczególnych na podstawie przepisów innych niż art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Pracodawca wprost wskazał

w przywołanych dokumentach, że praca ubezpieczonego była wykonywana w warunkach szczególnych w świetle przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43), na podstawie zarządzenia nr 07 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego, a także na podstawie zarządzenia nr 9 MAGTiOS z dnia 1 lipca 1983r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, na których są wykonywane prace

w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Istotne jest przy tym, że w/w przepisy dawały podstawę do kwalifikowania prac w spornych okresach jako prac w warunkach szczególnych zgodnie z Działem II wykazu A z rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. – „Prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych”. Tymczasem w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych wymieniającym prace w szczególnych warunkach, nie ma odpowiednika tego, co było w wykazie A z rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. O pracach związanych z elektrycznością wspomina załącznik nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, który w pkt 17, już powołanym, opisuje rodzaj prac. Zdaniem Sądu, także i wskazywana okoliczność potwierdza, że nie można stawiać znaku równości pomiędzy kwalifikacją prac ubezpieczonego zgodnie z rozporządzeniem z dnia 7 lutego 1983r. oraz zgodnie z ustawą o emeryturach pomostowych. Różnice są tu wyraźne i utożsamianie, jakiego dokonuje ubezpieczony jest nieuprawnione.

Biegły wyrażając stanowisko w sprawie nie oceniał prac K. M. w świetle przepisów rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., ale przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. Jego stanowisko było prawidłowe. W konsekwencji Sąd zważył, że ubezpieczony nie spełnił warunków koniecznych do przyznania prawa do emerytury pomostowej, określonych w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych oraz w art. 49 w związku z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Mając na względzie powołane okoliczności, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)